

BH

‘Ze dachten dat een vrouw dat niet kon’

Berry van der Heijden

Gilze en Rijen

Anekdoten genoeg, als het gaat over honderd jaar kiesrecht in Gilze en Rijen. Een nieuw boekje van Heemkring Molenheide staat er vol mee, naast vele wetenswaardigheden over de geschiedenis en het heden. Vandaag houdt de Rijense hoogleraar Corien Prins ook een lezing over het thema.

In het Heemhuis in Gilze vertellen auteurs Mariëlle van Hezewijk, Jeanne de Hoon en Nel de Wit hoe het boekje *Over de Kiesdrempel, Honderd jaar algemeen kiesrecht in Gilze en Rijen* is ontstaan. „Burgemeester Jan Boelhouwer vroeg de heemkring iets te doen rond honderd jaar algemeen kiesrecht”, zegt Mariëlle van Hezewijk. In 1998 had ze samen met Jeanne de Hoon al een publicatie over raadsverkiezingen geschreven. Bij deze gelegenheid vroegen ze Nel de Wit mee te doen.

De eerste stap naar algemeen kiesrecht zette Nederland in 1917, toen alle mannen vanaf 25 jaar mochten (moesten, want kiesplicht) gaan stemmen. Vanaf 1919 gold dat ook voor vrouwen, hoewel die in de praktijk nog vier jaar moesten wachten met stemmen – omdat toen pas de eerste gemeenteraadsverkiezingen waren.

In hun zeer leesbare boekje ver-

▲ Nel de Wit, Mariëlle van Hezewijk en Jeanne de Hoon met hun boekwerk. FOTO JOHAN WOUTERS/PIX4PROFS

tellen de auteurs aan de hand van de landelijke politiek hoe het er in Gilze en Rijen aan toe ging. Hoe Maria Mol, dochter van de oud-burgemeester in Gilze, en baker Lieneke Willemen uit Rijen in 1923 voor het eerst hun stem uitbrachten. En ze leggen een link naar nu, naar Chantal van Hoek uit

Rijen, die bij deze gemeenteraadsverkiezing voor het eerst mag stemmen.

Maar de vroege geschiedenis wordt ook aangehaald: die van de eerste en enige gekozen burgemeester Jan Hoevenaars, in 1795. „De Fransen hebben ons toen ‘bevrijd’ van de gereformeerde be-

stuurders”, zegt Nel de Wit.

Enkele hoofdstukjes zijn gewijd aan vrouwenkiesrecht. In 1962 verschenen de eerste twee vrouwen in Gilze en Rijen op een kieslijst. De eerste vrouwelijke lijsttrekker, in 1966, haalde geen zetel. „Men dacht toen nog dat vrouwen dat niet konden”, smaalt Jeanne de

Hoon. Het zou nog tot 1982 duren voordat een vrouw rechtstreeks in de raad werd gekozen: Arda van Puijenbroek-Van der Heijden, zij stond op plaats 4 voor kern’75. Zij werd in 1986 wethouder, net als Ingrid Scheifes-Coenen namens Gemeentebelang.

Met plezier vertellen de auteurs anekdoten over de campagnetijd. „Ramen werden met posters van

In de jaren 60 dacht men nog dat vrouwen geen lijsttrekker konden zijn

– Jeanne de Hoon, auteur

een tegenpartij beplakt, wegen ondergekalkt. Op een huis had iemand het cijfer van lijst 8 in onuitwisbaar blauw geverfd. Snel groeiende klimop was de oplossing.”

Het boekje eindigt waar hoogleraar Corien Prins van Tilburg University en voorzitter van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid vanavond vanaf 19.30 uur in de Boodschap in Rijen bij haar gratis lezing doorgaat: bij 100 jaar algemeen kiesrecht en de toekomst van de democratie.

Tot 21 maart is er ook een expositie in het gemeentehuis in Rijen.